

STATUT
ZAKONU RYCERSKIEGO
ŚWIĘTEGO GROBU BOŻEGO
W JEROZOLIMIE

Zakon Rycerski Świętego Grobu Bożego w Jerozolimie
Zwierzchnictwo w Polsce

Wprowadzenie

Rozdział I Pochodzenie i prawny charakter Zakonu

Rozdział II Członkowie Zakonu

Rozdział III Organizacja i zarządzanie w Zakonie

Rozdział IV Środki finansowe Zakonu i korzystanie z nich

Rozdział V Peryferyjna działalność Zakonu

Rozdział VI Zarządzenia ogólne

Załącznik A Przyjęcia i promocje - Stopnie Kawalerskie

Załącznik B Zarządzanie finansami i budżet

Dodatek I Łaski duchowe przyznane przez Papieży Zakonowi Rycerskiemu Grobu Bożego w Jerozolimie

Dodatek II Odznaki heraldyczne, priorytety, stroje i godła Zakonu

Rozdział I Odznaki heraldyczne i priorytety

Rozdział II Stroje i insygnia

Watykan 19 VII 1977

Sekretariat Stanu
N. 331653

Księżę Kardynale,

W odpowiedzi na list nr 1204 z dnia 22 VI poprzedniego roku uprzejmie informuję, że Ojciec Święty na audiencji udzielonej mi 8 VII bieżącego roku zatwierdził nowy Statut Zakonu Rycerskiego Bożego Grobu w Jerozolimie, który ma zastąpić wszystkie poprzednie.

Zwracam Księdzu zatwierdzony tekst, opatrzony w części adresowej notatką świadczącą o zatwierdzeniu: „Ex Audientia”.

Korzystając z okazji przesyłam Waszej Eminencji wyrazy głębokiego szacunku

+ G. Kard. Villot

Do Jego Eminencji
Księdza Kardynała Maksymiliana de Furstenberg
Wielkiego Mistrza Zakonu Rycerskiego
Bożego Grobu w Jerozolimie

Wprowadzenie

„Będziecie moimi świadkami w Jerozolimie i w Całej Judei i Samarii i aż po krańce ziemi” (Dz 1, 8).

Rycerskość oznacza samodyscyplinę, szlachetność i odwagę. Kto nie posiada zdecydowanej woli rozwijania i pogłębiania tych wartości w swoim życiu, nie będzie mógł nigdy być członkiem Zakonu. W środowisku społecznym obfitującym we wszystko, gotowość do rezygnacji, szlachetne zaangażowanie na rzecz najsłabszych i bezbronnych, odważna walka o sprawiedliwość i pokój, to charakterystyczne cechy Zakonu Bożego Grobu.

Łączność z Jerozolimą tak wyraźna w Zakonie i wymagająca odpowiedzialności za Miejsce Święte, kieruje nasze dążenia ku Jerozolimie niebiańskiej (Gal 4, 26).

Grób Boży jest symbolem współcierpienia z Jezusem a także naszą nadzieją na Zmartwychwstanie (Fil 3, 10).

Noszony przez nas krzyż nie jest ozdobą, ale świadectwem podległości prawu Krzyża. Forma Krzyża stosowanego w Zakonie przypomina nam rany Pana i inne cierpienia, od których krwią ocieka Ziemia Święta.

Muszla Pielgrzyma przypomina o obowiązku wspomagania potrzebujących oraz rzeczywistość bycia pielgrzymami na tej ziemi.

Postawa moralna i świadomość chrześcijańska są pierwszymi warunkami przy przyjmowaniu w poczet Zakonu.

Praktykowanie wiary powinno być widoczne w obrębie własnej rodziny, w miejscu pracy, w posłuszeństwie Ojcu Świętemu, we współpracy z własną parafią i diecezją, w działalności chrześcijańskiej.

Przywilej należenia do Zakonu wymaga od jego członków:

- pobożności
- uczestnictwa w działalności Kościoła
- apostołatu świeckiego, dyspozycyjności w służbie dla Kościoła
- zmysłu ekumenicznego, przejawiającego się zwłaszcza w żywym zainteresowaniu problemami wyznaniowymi w Palestynie.

Szczególnym zadaniem Zakonu jest troska o Miejsce Święte w Jerozolimie i obowiązki wobec Kościoła w Palestynie. Należy wciąż podkreślać, że charytatywna działalność Zakonu powinna tkwić korzeniami w duchowości jego członków.

Rozdział I

Pochodzenie i prawny charakter Zakonu

Art. 1

(Instytucja)

„Zakon Rycerski Bożego Grobu w Jerozolimie”, którego pochodzenie sięga dawnych czasów, a zreformowany i wzbogacony przywilejami Papieży, przez historyczne, prawne i duchowe powiązania znajduje się pod życzliwą opieką Stolicy Świętej.

Zakon posiada osobowość prawną prawa kanonicznego, zgodnie z decyzją zawartą w Liście Apostolskim Papieża Piusa XII z dnia 14. IX. 1949 roku i Papieża Jana XXIII z dnia 8. XII. 1962 roku.

Art. 2

(Cele)

Celem Zakonu jest:

1. umacnianie u członków Zakonu praktyk życia chrześcijańskiego, w absolutnej wierności Papieżowi i nauczaniu Kościoła, przestrzegania zasad miłości bliźniego, skoro Zakon jest fundamentalnym środkiem pomocy dla Ziemi Świętej.
2. wspomaganie i krzewienie działań oraz instytucji kultowych, charytatywnych, kulturalnych i socjalnych Kościoła katolickiego w Ziemi Świętej, zwłaszcza działających w Łacińskim Patriarchacie Jerozolimy, z którym Zakon utrzymuje tradycyjne związki.
3. zachowywanie i krzewienie wiary na danym terenie, informowanie katolików rozsianych po całym świecie, zjednoczonych miłością bliźniego i symbolem Zakonu, a także wszystkich braci chrześcijan.
4. obrona praw Kościoła katolickiego w Ziemi Świętej.

Art. 3

(Charakter)

Zakonowi – ze względu na jego charakter i cele zdecydowanie religijne i charytatywne – obce są wszelkie kierunki i zjawiska o charakterze politycznym. Członkowie Zakonu nie mogą brać udziału w działalności grup, organizacji i stowarzyszeń, których charakter, cele i programy byłyby sprzeczne z doktryną i nauczaniem Kościoła katolickiego; nie mogą też należeć do rzekomych Zakonów czy Instytucji o charakterze rycerskim, nie akceptowanych przez Stolicę Świętą lub nie uznawanych przez Państwa suwerenne.

Art. 4

(Siedziba)

Siedziba Zakonu znajduje się w klasztorze położonym przy kościele Św. Onufrego na Janikulum w Rzymie, zgodnie z dyspozycją Motu Proprio Piusa XII z dnia 15. VIII. 1945 roku. Z Jerozolimą i z miejscami świętymi ściśle jest związana historia i aktualne życie Zakonu.

Rozdział II

Członkowie Zakonu

Art. 5

(Klasy i stopnie)

1. Zakon składa się z Kawalerów i Dam, którzy dzielą się na 3 klasy:
  - a. Klasa Kawalerów Naszyjnika i Dam Naszyjnika;
  - b. Klasa Kawalerów, w skład której wchodzi:
    - Kawaler Wielkiego Krzyża
    - Komandor z Gwiazdą (Wielki Oficer)
    - Komandor
    - Kawaler

- c. Klasa Dam, w skład której wchodzi:
- Dama Wielkiego Krzyża
  - Dama Komandorska z Gwiazdą
  - Dama Komandorska
  - Dama
2. Kawalerowie i Damy wybierani są spośród osób wierzących, katolików, o nieposzlakowanej postawie moralnej, szczególnie zasłużonych dla Katolickiego Dzieła w Ziemi Świętej i dla Zakonu, które decydują się zachować taką postawę także w przyszłości.

Art. 6

(Przyjęcie i promocje)

1. Kawalerów i Damy mianuje Kardynał Wielki Mistrz.
2. Przyjęcia i promocje Kawalerów i Dam każdego stopnia są dekretowane przez Kardynała Wielkiego Mistrza odpowiednim dyplomem mianowania, przez niego podpisanym i opatrzonym jego pieczęcią oraz pieczęcią Zakonu.
3. Dyplom musi być opatrzony słowem „visum” i pieczęcią Sekretariatu Stanu.

Art. 7

(Procedura przyjęcia i promocji)

1. Propozycja przyjęcia i promocji powinna być kierowana do Kardynała Wielkiego Mistrza przez Zwierzchnictwo lub przez Delegaturę Magisterium, których jurysdykcji podlega kandydat, a po wysłuchaniu opinii odpowiednich Doradców, należy dołączyć dokumenty, o których mowa w Załączniku A.
2. Zanim propozycje zostaną przedstawione Kardynałowi Wielkiemu Mistrzowi powinny być zbadane i zaopiniowane przez Komisję badań propozycji nominacyjnych i promocyjnych.
3. Przyjęć w poczet Zakonu dokonuje się ze stopniem początkowym Kawalera i Damy.
4. Promocji na stopień wyższy dokonuje się po co najmniej trzyletnim okresie przynależności do poprzedniego stopnia.
5. Można odstąpić od wyżej wymienionych kryteriów jedynie w oparciu o udokumentowane, wyjątkowe zasługi lub ze względu na wyjątkową ważność.
6. Dyspozycje szczegółowe zawarte w Załączniku A mogą być modyfikowane albo na posiedzeniu redakcyjnym Regulaminu Ogólnego lub komunikatami Wielkiego Magisterium na podstawie dyrektywy Kardynała Wielkiego Mistrza.

Art. 8

(Nominacje „Motu Proprio”)

Kardynał Wielki Mistrz ma prawo wydawać – według własnego uznania – w przypadkach szczególnych Motu Proprio o przyjęciach i promocjach w Zakonie, informując o tym Zwierzchnictwo lub Delegata Magistralnego miejsca zamieszkania kandydata oraz Ordynariusza.

Art. 9

(Nominacja Wielkiego Magisterium)

Wielkie Magisterium, w przypadkach absolutnie wyjątkowych i za takie uznanych przez Kardynała Wielkiego Mistrza, może przedstawiać propozycje nominacji.

Art. 10

(Przywileje Łacińskiego Patriarchy Jerozolimy)

Łaciński Patriarcha Jerozolimy, Wielki Przeor Zakonu, ma prawo przyjmować do Zakonu kanoników Kapituły Patriarchalnej Bazyliki Grobu Bożego w stopniu odpowiadającym ich godności, a także członków duchowieństwa świeckiego i zakonnego legitymujących się zezwoleniem ich Zwierzchnika, oraz osoby świeckie, a jedni i drudzy powinni posiadać stałe miejsce zamieszkania na terenie Łacińskiego Patriarchatu i być osobami szczególnie zasłużonymi

dla tegoż Patriarchatu, jego działalności i instytucji oraz dla Kustodii Ziemi Świętej i Miejsc Świętych.

Wspomniane nominacje, dokonywane poprzez list nominacyjny patriarchy, powinny być przedstawione wraz z odpowiednią dokumentacją Kardynałowi Wielkiemu Mistrzowi, który je zatwierdza wydając Dyplom.

Art. 11
(Inwestytury)

1. Kardynał Wielki Mistrz dokonuje inwestytur; w przypadku jego nieobecności dokonują ich Wielcy Przeorowie odpowiednich Zwierzchności jako jego bezpośredni delegaci.
Wielcy Przeorowie mogą z kolei delegować inne władze kościelne.
2. Inwestytura umacnia w Kawalerach i Damach obowiązek otwartego wyznawania wiary i aktywnego praktykowania powinności chrześcijańskich, zwłaszcza gdy chodzi o osiągnięcie celów Zakonu.
3. Kawalerowie i Damy otrzymują inwestyturę według „Ceremoniału Inwestytury Zakonu Rycerskiego Bożego Grobu w Jerozolimie”, zatwierdzonego przez Świętą Kongregację Rytuałów w dniu 25. VII. 1962 roku i uzyskują duchowe wartości przyznane Zakonowi przez Papieży i sprecyzowane w Załączniku I.

Art. 12
(Uczestnictwo w ceremoniach i zgromadzeniach)

Kawalerowie i Damy mają obowiązek uczestniczyć w zgromadzeniach i ceremoniach, nabożeństwach, a także czynnościach duchowych i charytatywnych prowadzonych przez Zakon.

Art. 13
(Dekoracja osób zasłużonych)

1. Kardynał Wielki Mistrz, po konsultacjach ze Zwierzchnikiem lub Delegatem Magisterium, odpowiedzialnymi za dany teren, ma prawo nadania osobom o nienagannej moralności i szczególnie zasłużonym w dziedzinie charytatywnej dla Ziemi Świętej, nawet jeśli nie mogą podjąć się obowiązków, jakie Inwestytura nakłada na Kawalerów i Damy, odznaczeń za zasługi według następujących klas:
  - a. Krzyż zasługi Bożego Grobu w Jerozolimie
  - b. Krzyż z Gwiazdą srebrną dla Zasłużonych dla Bożego Grobu w Jerozolimie
  - c. Krzyż z Gwiazdą złotą dla Zasłużonych dla Bożego Grobu w Jerozolimie.
2. Osobom dekorowanym nie przysługuje tytuł członka Zakonu.

Art. 14
(Specjalne wyróżnienia)

Specjalnymi wyróżnieniami Zakonu są:

1. Palma Jerozolimiska (złota, srebrna, brązowa) nadawana przez Kardynała Wielkiego Mistrza osobom o niepodważalnej moralności, niezmiernie zasłużonym dla Zakonu lub Ziemi Świętej, a w wyjątkowych przypadkach, osobom będącym tam przejściowo; Patriarcha poinformuje o tym – zgodnie z regulaminem – Wielkiego Mistrza, przekazując odpowiednią dokumentację.
2. Muszla Pielgrzyma przyznawana jest przez Kardynała Wielkiego Mistrza lub Łacińskiego Patriarchę Jerozolimy, Kawalerom i Damom, którzy odbyli pielgrzymkę do Ziemi Świętej.

Art. 15
(Przedstawiciele Zakonu)

1. Kardynał Wielki Mistrz reprezentuje Zakon.
2. Kardynał wyznacza reprezentacje Zakonu na Ceremonie Papieskie.
3. Kardynał Wielki Mistrz wyznacza uczestników reprezentacji Zakonu na wystąpieniach międzynarodowych o charakterze religijnym, charytatywnym, cywilnym lub kulturalnym.

4. Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralne wyznaczają uczestników reprezentacji Zakonu na wystąpieniach o charakterze narodowym i lokalnym – religijnym, cywilnym, charytatywnym lub kulturalnym.
5. Gubernator Generalny Zakonu reprezentuje Zakon w sądzie.

Rozdział III

Organizacja i zarządzanie w Zakonie

Art. 16

(Zarząd Zakonu)

1. Zakonem rządzi i kieruje Kardynał Wielki Mistrz.
2. W zarządzaniu Zakonem wspomagają Kardynała Wielkiego Mistrza:
  - a. Wielkie Magisterium i jego Prezydium
  - b. Konsulta

Art. 17

(Kardynał Wielki Mistrz)

1. Kardynała Wielkiego Mistrza mianuje Papież spośród Kardynałów Świętego Kościoła Rzymskiego.
2. Kardynał Wielki Mistrz rządzi i kieruje Zakonem, reprezentuje go zgodnie z wytycznymi art. 15, zapewnia stosowanie i przestrzeganie Statutu oraz zarządza stosowanie środków potrzebnych lub korzystnych do osiągnięcia celów Zakonu, przy pomocy wiążących dyrektyw.
3. Związek Zakonu ze Stolicą Świętą i z najwyższymi Władzami kościelnymi oraz cywilnymi, międzynarodowymi i narodowymi, utrzymuje Kardynał Wielki Mistrz, który może delegować Dostojników Wielkiego Magisterium lub Zwierzchników albo Delegatów Magistralnych na terytorium ich kompetencji.
4. Kardynał Wielki Mistrz uczestniczy w zebraniach Wielkiego Magisterium, a jeśli uzna za potrzebne, uczestniczy w zebraniach Prezydium Wielkiego Magisterium.
5. Kardynał Wielki Mistrz może przekazać organom przewidzianym w Statucie, poszczególnym członkom Wielkiego Magisterium lub poszczególnym członkom Zakonu, obowiązek załatwiania określonych spraw lub rozwiązywania jakichś problemów.

Art. 18

(Patriarcha Wielki Przeor)

1. Łaciński Patriarcha Jerozolimy jest Wielkim Przeorem Zakonu. Jest najważniejszym Dostojnikiem Zakonu po Kardynale Wielkim Mistrzu.
2. Patriarcha Wielki Przeor Zakonu składa okresowo sprawozdania Kardynałowi Wielkiemu Mistrzowi i Wielkiemu Magisterium na temat duszpasterskich potrzeb w Ziemi Świętej, aby ułatwić wymienionym organom programowanie pomocy i koordynowanie działalności Zakonu w Ziemi Świętej. W tym celu może być zapraszany przez Kardynała Wielkiego Mistrza do przewodniczenia na zebraniach Wielkiego Magisterium bez prawa głosu.

Art. 19

(Asesor)

1. Asesor jest Prałatem (Biskupem) nominowanym przez Kardynała Wielkiego Mistrza i aprobowanym przez Papieża.
2. Asesor reprezentuje Zakon i kieruje nim we współpracy z Organami statutowo przewidzianymi, podczas wakansu lub ewentualnej niemożności działania Kardynała Wielkiego Mistrza.
3. Stanowisko Asesora traci ważność z chwilą nominowania nowego Kardynała Wielkiego Mistrza, ale może być przedłużone.
4. Asesor, jeśli nie zastępuje Kardynała Wielkiego Mistrza, jak to przewiduje w/w punkt 2, może przewodniczyć w zebraniach Wielkiego Magisterium, ale w takim przypadku nie ma prawa głosu.

Art. 20
(Wielkie Magisterium)

1. Wielkie Magisterium jest zwoływane przez Kardynała Wielkiego Mistrza, który mu przewodniczy i przedstawia porządek dzienny.
2. W skład Wielkiego Magisterium wchodzi:
  - a. Zwierzchnik Generalny
  - b. Gubernator Generalny
  - c. Wice (zastępcy) Gubernatorzy Generalni
  - d. Kanclerz Zakonu
  - e. Ceremoniarz Zakonu
  - f. Inni członkowie Zakonu wybrani i nominowani przez Kardynała Wielkiego Mistrza według kryteriów opartych na zasadach międzynarodowości i funkcji, w liczbie nie większej niż dwanaście, z czego przynajmniej dwie trzecie to osoby świeckie.

W zebraniach Wielkiego Magisterium może uczestniczyć Asesor

3. Członkami Wielkiego Magisterium nie mogą być Zwierzchnicy, Delegaci Magistralni i Wielcy Przeorowie aktualnie pełniący funkcje.

Art. 21
(Zadania Wielkiego Magisterium)

1. Wielkie Magisterium wspiera i pomaga Kardynałowi Wielkiemu Mistrzowi z zarządzaniu i kierowaniu Zakonem.
2. Wielkie Magisterium w oparciu o dyrektywy podane przez Kardynała Wielkiego Mistrza:
  - a. planuje i zarządza działalnością Zakonu
  - b. planuje i zarządza działalnością Zakonu w Ziemi Świętej
  - c. ukierunkowuje i koordynuje działalność organizacji narodowych
  - d. interpretuje zasady statutowe
  - e. zatwierdza budżet Zakonu
  - f. wdraża każde inne zadanie, jakie Kardynał Wielki Mistrz uzna za stosowne jemu powierzyć.

Art. 22
(Zwierzchnik Generalny)

1. Zwierznika Generalnego mianuje Kardynał Wielki Mistrz spośród Kawalerów świeckich.
2. Zwierzchnik Generalny:
  - a. reprezentuje Kardynała Wielkiego Mistrza na wystąpieniach dotyczących Zakonu lub gdy jest przez niego delegowany
  - b. wykonuje każde zadanie, w przypadku szczególnym, jakie Kardynał Wielki Mistrz uzna za konieczne jemu powierzyć
  - c. Zwierzchnik Generalny posiada tytuł „Ekscelencja” w okresie pełnienia obowiązków

Art. 23
(Prezydium Wielkiego Magisterium)

1. Gubernator Generalny, Wice gubernatorowie Generalni, Kanclerz Zakonu i ewentualnie członkowie Wielkiego Magisterium wyznaczeni przez Kardynała Wielkiego Mistrza tworzą Prezydium Wielkiego Magisterium.
2. Prezydium jako organ wykonawczy Wielkiego Magisterium:
  - a. realizuje dyspozycje i programy dotyczące działalności Zakonu
  - b. realizuje dyspozycje i programy dotyczące działalności Zakonu w Ziemi Świętej
  - c. rozsyła instrukcje dotyczące spraw administracyjnych, organizacyjnych i charytatywnych Zakonu;
  - d. czuwa nad dokładnym realizowaniem Statutu i dyspozycji Organów Centralnych;
  - e. układa budżet Zakonu, zgodnie z kryteriami, o których mowa w art. 34;

- f. wykonuje każde inne zadanie, jakie Kardynał Wielki Mistrz uzna za stosowne mu powierzyć.

Art. 24
(Gubernator Generalny)

1. Gubernatora Generalnego zakonu mianuje Kardynał Wielki Mistrz spośród Kawalerów świeckich.
2. Gubernator Generalny pod kierunkiem Kardynała Wielkiego Mistrza:
  - a. nadzoruje działalność członków Wielkiego Magisterium, Konsulty oraz Komisji
  - b. bada i referuje Kardynałowi Wielkiemu Mistrzowi potrzebę działania w Ziemi Świętej
  - c. reprezentuje Zakon w sądzie;
  - d. śledzi sytuację i potrzeby Zwierzchnictw i Delegatur Magistralnych
  - e. zabiera głos w sprawie dyscypliny i umacniania działalności w/w podległych organizacji peryferyjnych;
  - f. wykonuje i kieruje administracyjnymi zarządzeniami oraz jest odpowiedzialny za zwyczajne sprawy administracyjne;
  - g. informuje Kardynała Wielkiego Mistrza o problemach i tematach diskutowanych i omawianych w środowisku Zakonu;
  - h. wykonuje zadania, jakie może mu powierzyć Kardynał Wielki Mistrz.
3. Gubernator Generalny posiada tytuł „Ekscelencja” w okresie pełnienia urzędu.

Art. 25
(Zastępcy Gubernatora Generalnego)

1. Zastępców Gubernatora Generalnego (Wicegubernatorów) Zakonu mianuje Kardynał Wielki Mistrz spośród Kawalerów świeckich.
2. Zastępcy Gubernatora Generalnego współpracują z Gubernatorem Generalnym; pomagają mu w realizacji jego działalności; zastępują go w przypadku nieobecności, przeszkody czy konieczności.
3. Zastępcy Gubernatora Generalnego posiadają tytuł „Ekscelencja” w czasie pełnienia urzędu.

Art. 26
(Kancelarz Zakonu)

1. Kancelarza Zakonu mianuje Kardynał Wielki Mistrz spośród duchownych lub świeckich członków Zakonu.
2. Kancelarz Zakonu jest Sekretarzem Wielkiego Magisterium, Prezydium Wielkiego Magisterium i Konsulty.
3. zabiega o nominacje i promocje, w zakresie o którym w punkcie 4 Aneksu A, o przedłużenie funkcji Dostojników Zwierzchnictw i Delegatur magistralnych.
4. Opiekuje się i kieruje redagowaniem publikacji Zakonu.
5. Jeśli Kancelrzem Zakonu jest osoba duchowna, zajmuje się problemami dotyczącymi życia duchowego Zakonu; w przeciwnym wypadku zadanie to wykonuje Ceremoniarz Zakonu.
6. Wykonuje szczególne instrukcje, przekazywane mu przez Jego Eminencję Kardynała Wielkiego Mistrza.
7. W przypadku nieobecności Kancelarza Zakonu, w przypadku koniecznym lub gdy istnieją jakies przeszkody, jego obowiązki mogą być przekazane przez Kardynała Wielkiego Mistrza innym członkom Wielkiego Magisterium.

Art. 27
(Ceremoniarz Zakonu)

Ceremoniarz Zakonu, wybierany przez Kardynała Wielkiego Mistrza spośród duchownych członków Zakonu:

- a. troszczy się o organizowanie ceremonii i nabożeństw religijnych Zakonu;
- b. wykonuje specjalne zadania, jakie Kardynał Wielki Mistrz uzna za konieczne jemu powierzyć;

- c. zajmuje się problemami dotyczącymi duchowego życia Zakonu, jeśli Kanclerzem Zakonu jest osoba świecka.

Art. 28
(Konsulta)

1. Konsultę zwołuje i przewodniczy jej Kardynał Wielki Mistrz, który wyznacza jej porządek dzienny.
2. Uczestnikami Konsulty są:
  - a. Patriarcha Wielki Przeor;
  - b. Asesor;
  - c. Członkowie Wielkiego Magisterium;
  - d. Zwierzchnicy i Delegaci Magistralni;
  - e. przedstawiciel Sekretariatu Stanu;
  - f. reprezentant desygnowany przez Świętą Kongregację Kościołów Wschodnich.
3. Konsulta zaznajamia się z działalnością Wielkiego Magisterium i z jego programami oraz z działalnością wykonywaną przez poszczególne Zwierzchnictwa i delegatury. Wyraża opinię na temat organizowania i realizacji działań zakonu, Dzieł w Ziemi Świętej, a także na temat każdego innego zagadnienia, jakie zostanie jej przedstawione.
4. Konsulta powinna być zwoływana przynajmniej raz na 5 lat.

Art. 29
(Dostojnicy Zakonu)

Wielkiemu Przeorowi Zakonu, Asesorowi, członkom Wielkiego Magisterium, Zwierzchnikom, Delegatom Magistralnym, Wielkim przeorom Zwierzchnictw i Delegatur przysługuje – w czasie pełnienia urzędu – tytuł „Dostojnika Zakonu”.

Art. 30
(Stała komisja badająca nominacje i promocje)

1. W skład Komisji badającej nominacje i promocje wchodzi trzech członkowie Wielkiego Magisterium mianowani przez Kardynała Wielkiego Mistrza, po wysłuchaniu opinii Prezydium Wielkiego Magisterium. W szczególnych okolicznościach Kardynał Wielki Mistrz może powołać jednego lub kilku członków Zakonu do uczestniczenia we wspomnianej Komisji na czas określony. Reprezentanci wyznaczeni przez różne Zwierzchnictwa i Delegatury Magisterium oraz zatwierdzeni przez kardynała Wielkiego Mistrza mogą brać udział w pracach Komisji jako obserwatorzy.
2. Komisja posiada rolę doradczą w zakresie nominacji i promocji.
3. Działalność członków Komisji trwa 3 lata, ale może zostać przedłużona.

Art. 31
(Komisje okresowe i konsultacyjne)

1. Kardynał Wielki Mistrz, po wysłuchaniu opinii Wielkiego Magisterium i Prezydium, może powołać Komisję do badania organizacyjnych problemów Zakonu oraz do badania, projektowania i programowania działalności i Dzieł w Ziemi Świętej. Komisje posiadają funkcję doradczą i przewodniczy im członek Wielkiego Magisterium wyznaczony przez Kardynała Wielkiego Mistrza.
2. Komisja pełni funkcję przez czas określony, w każdym razie nie dłużej niż przez 3 lata od chwili powołania.
3. Kardynał Wielki Mistrz, po wysłuchaniu opinii Wielkiego Magisterium lub Prezydium może wyznaczyć na czas nieokreślony Radców do spraw działalności Zakonu oraz administrowania dobrami jemu powierzonymi.

Rozdział IV

Środki finansowe Zakonu i korzystanie z nich

Art. 32
(Środki)

1. Cele Zakonu są wspierane modlitwą indywidualną i zbiorową oraz wszelkimi inicjatywami popieranymi przez Centralne Organa Zakonu i realizowane przez Organa narodowe i lokalne.
2. Do osiągnięcia celów, do organizowania i realizowania swoich działań Zakon posługuje się rozdawaniem ofiar i ich zbieraniem oraz składkami zbieranymi przez Organy centralne, narodowe i lokalne.

Art.33
(Majątek i zarządzanie finansami)

1. Zarządzanie środkami Zakonu i kierowanie jego majątkiem jest powierzone Wielkiemu Magisterium, które ich realizację prowadzi pod kierunkiem Kardynała Wielkiego Mistrza zgodnie z kryteriami, o których z Załączniku B.
2. Dyspozycje szczegółowe zawarte w Załączniku B mogą być modyfikowane albo na posiedzeniu redakcji Regulaminu Ogólnego, albo na mocy decyzji Wielkiego Magisterium, według wytycznych Kardynała Wielkiego Mistrza.

Art. 34
(Budżet i dane administracyjne)

1. Budżet Zakonu jest corocznie opracowywany przez Prezydium Wielkiego Magisterium i kontrolowany przez Kontrolerów rachunków, a następnie zatwierdzany przez Wielkie Magisterium.
2. Budżet Zakonu jest sporządzany zgodnie z kryteriami wskazanymi w Załączniku B, wymienionym w poprzednim artykule 33.

Art. 35
(Zespół kontrolerów rachunków)

1. Zespół kontrolerów rachunków kontroluje budżet opracowany przez Prezydium Wielkiego Magisterium i przekazuje go – z załączonymi własnymi uwagami i propozycjami – Wielkiemu Magisterium do zatwierdzenia.
2. Zespół składa się z 3 członków corocznie wybieranych przez Kardynała Wielkiego Mistrza. Działalność członków Zespołu trwa ad nutum i może być przedłużona.

Rozdział V

Peryferyjna działalność Zakonu

Art. 36
(Organizacje narodowe i lokalne)

Życie Zakonu rozwija się w poszczególnych państwach poprzez lokalne organizacje nazywane Zwierzchnictwami lub Delegaturami Magistralnymi, od których są uzależnione Sekcje i Delegatury lokalne.

Art. 37
(Zwierzchnictwa i Delegatury Magistralne)

1. Zakon posiada Zwierzchnictwa w poszczególnych państwach. W jednym państwie może być ustawionych kilka Zwierzchnictw i każde może posiadać własną jurysdykcję lokalną. Jeśli nie ma możliwości ani potrzeby tworzenia Zwierzchnictwa, można utworzyć Delegaturę Magistralną.
2. Zwierzchnictwa i Delegatury Magistralne ustanawia Kardynał Wielki Mistrz po wysłuchaniu opinii Wielkiego Magisterium.
3. Zwierzchnictwa i Delegatury Magistralne są organizowane zgodnie z zasadami regulaminu środowiska, w którym działają, otrzymawszy uprzednio zatwierdzenie od Kardynała Wielkiego Mistrza, kierującego się w tym wypadku opinią Wielkiego Magisterium, które sprawdza ich zgodność z duchem i Statutem Zakonu.

4. Zwierzchnictwa i Delegatury Magistralne zapewniają – w ramach odpowiednich kompetencji terytorialnych – respektowanie Statutu i zasad Zakonu, a także dokładne wykonywanie zarządzeń wydawanych przez Kardynała Wielkiego Mistrza, przez Wielkie Magisterium i przez Prezydium oraz wykonywanie dyspozycji wydawanych przez Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralne i przez odpowiednie Rady, biorąc pod uwagę zgodne z prawem tradycji, zwyczaje i potrzeby poszczególnych krajów.
5. Zwierzchnictwa i Delegatury Magistralne powinny wysyłać Kardynałowi Wielkiemu Mistrzowi i Wielkiemu Magisterium coroczne sprawozdania ze wszystkich typów prowadzonych przez nie działalności i przez podległe im Sekcje i/lub Delegatury lokalne, zawierające szczegółowe sprawozdania finansowe i administracyjne.

Art. 38

(Przedstawiciel Zwierzchnictwa i Delegatury Magistralnej)

Każdy Zwierzchnik lub Delegat Magistralny może mianować na czas nieokreślony i za zgodą Kardynała Wielkiego Mistrza jednego przedstawiciela – osobę duchowną lub świecką, zamieszkałą w Rzymie – którego obowiązkiem będzie utrzymywanie ścisłych kontaktów z centralnymi Władzami Zakonu oraz przekazywanie informacji między Wielkim Magisterium a własnym Zwierzchnictwem lub Delegaturą Magistralną.

Art. 39

(Administrowanie i zakres działania Zwierzchnictwa i Delegatury Magistralnej)

1. Zwierzchnictwa i Delegatury Magistralne są odpowiedzialne za administrowanie i działalność finansową, a w żadnym stopniu ani w żadnym wypadku nie obarczają tą odpowiedzialnością Kardynała Wielkiego Mistrza, Wielkiego Magisterium lub Prezydium, nawet jeśli otrzymają od w/w jakkolwiek aprobatę lub zgodę.
2. Zwierzchnictwa i Delegatury Magistralne, które nie byłyby w stanie sprostać wymogom administrowania, mogą zatrzymać sumę nie wyższą niż 20% ofiar dokonywanych przez członków przy okazji ich przyjmowania lub promocji.

Art. 40

(Zwierzchnicy, Delegaci Magisterium, Przedstawiciele „ad interim”)

1. Zwierzchnictwa i Delegatury Magistralne bezpośrednio podlegają – odpowiednio – Zwierzchnikowi i Delegatowi Magistralnemu lub Przedstawicielowi „ad interim”, osobom świeckim mianowanym przez Kardynała Wielkiego Mistrza w oparciu o opinię Wielkiego Magisterium lub Prezydium.
2. Zwierzchnik, Delegat Magistralny i Przedstawiciel „ad interim” dbają o stosowne rodzaje działalności, czuwają nad dokładnym stosowaniem dyrektyw wydawanych przez Wielkie Magisterium, przez jego Prezydium lub przez Gubernatora Generalnego.
3. Zwierzchnik posiada tytuł „Ekscelencji” podczas pełnienia urzędu.

Art. 41

(Wielki Przeor Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej, Przeor Koadiutor)

1. Wielkiego Przeora Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej, osobę duchowną, najchętniej Arcybiskupa lub Biskupa, mianuje Kardynał Wielki Mistrz po wysłuchaniu opinii Wielkiego Magisterium lub Prezydium. Wielki Przeor Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej:
  - a. pomaga Zwierzchnikowi, Delegatowi Magistralnemu lub Przedstawicielowi „ad interim” w kierowaniu Zwierzchnictwem lub Delegaturą Magistralną;
  - b. jest duchowym kierownikiem Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej i dba o to, aby kandydaci oraz Kawalerowie żyli zgodnie z duchem Zakonu;

- c. kieruje religijną i duchową działalnością Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej i w takim celu wydaje dyspozycje Ceremoniarzom kościelnym oraz Przeorom Sekcji i Delegatur lokalnych czuwając nad ich wykonaniem;
  - d. wypełnia wszystkie inne zadania i obowiązki nałożone mu przez Statut i ewentualnie przez Regulamin Ogólny;
  - e. zastępuje Zwierzchnika, Delegata lub Przedstawiciela „ad interim” w przypadkach nieobecności lub pojawienia się jakiejś przeszkody, aż do chwili ustąpienia tychże, albo do decyzji o wyznaczeniu przez Kardynała Wielkiego Mistrza jakiegoś innego Zwierzchnika lub Delegata Magistralnego albo Przedstawiciela „ad interim”.
2. W razie potrzeby Kardynał Wielki Mistrz, przy przychylnym nastawieniu Prezydium, ma prawo mianować Przeora Koadiutora, który będzie współpracował z Wielkim Przeorem Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej.

Art. 42

(Rady Zwierzchnictw i Delegatur Magistralnych)

1. Ze Zwierzchnikiem, Delegatem Magistralnym, Przedstawicielem współpracuje Rada przez nich ustawiona w porozumieniu z Wielkim Przeorem Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej i za zgodą Prezydium Wielkiego Magisterium. Jej członkowie są wybierani spośród Kawalerów i Dam Zakonu.
2. Rada składa się z:
  - Kanclerza
  - Sekretarza
  - Skarbnika
  - Ceremoniarza kościelnego
  - Ceremoniarza świeckiego
  - Ewentualnie z innych Radców w liczbie nie większej niż jeden Radca na każdych 100 członków lub na mniej niż 100.

Art. 43

(Sekcje – Delegatury lokalne)

1. W obrębie każdego Zwierzchnictwa i Delegatury Magistralnej mogą być ustanowione Sekcje i one z kolei mogą dzielić się na Delegatury lokalne.
2. Poza tym mogą być ustanowione Delegatury lokalne uzależnione bezpośrednio od Zwierzchnictwa lub od Delegatury Magistralnej.
3. Sekcje i Delegatury lokalne ustanawia – na propozycję Zwierzchnika lub Delegata Magistralnego, w porozumieniu z Prezydium Sekcji – Kardynał Wielki Mistrz po wysłuchaniu opinii Prezydium.

Art. 44

(Przewodniczący – Delegaci lokalni)

1. Sekcjami i Delegaturami lokalnymi kierują Kawalerowie świeccy na stanowisku – odpowiednio – Przewodniczącego lub Delegata, z którymi współpracuje Przeor kościelny, a wszystkich mianuje Zwierzchnictwo lub Delegatura Magistralna, w porozumieniu z Wielkim Przeorem Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej, po wysłuchaniu opinii Rady Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej i za uprzednio wyrażoną zgodą Prezydium Wielkiego Magisterium.
2. Do nominacji Delegata lokalnego, uzależnionego od Sekcji, należy zasięgnąć opinii Przewodniczącego Sekcji.
3. W razie nieobecności, przeszkody lub konieczności, Przewodniczącego i Delegata lokalnego tymczasowo zastępuje Przeor aż do chwili zniknięcia przeszkody lub do nominacji Przewodniczącego lub Delegata lokalnego.

Art. 45

(Przeorowie Sekcji i Delegatur lokalnych)

1. Przeora Sekcji i Przeora Delegatury lokalnej, po uprzednim otrzymaniu zgody odpowiedniego Ordynariusza, mianuje Zwierzchnik lub Delegat Magistralny w porozumieniu z Wielkim Przeorem Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej i po uprzednim otrzymaniu zgody Prezydium Wielkiego Magisterium.
2. Przeor Sekcji i Przeor Delegatury lokalnej:
  - a. współpracuje – odpowiednio – z Przeorem lub Delegatem w kierowaniu Sekcją lub Delegaturą lokalną;
  - b. sprawuje duchowe kierownictwo w Sekcji lub Delegaturze lokalnej;
  - c. pomaga we wszystkich obowiązkach Wielkiemu Przeorowi Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej na terenie obejmującym Sekcję lub Delegaturę;
  - d. kieruje działalnością religijną i duchową – odpowiednio – Sekcji i Delegatury lokalnej;
  - e. realizuje wszystkie inne zadania i obowiązki nałożone im przez Statut.

Art. 46

(Rady Sekcji i Delegatur lokalnych)

1. Przewodniczącemu pomaga Rada Sekcji w działalności Sekcji; ilekroć uzna za konieczne, Delegat lokalny może powołać Radę Delegatury lokalnej.
2. Członków Rady Sekcji i Rady Delegatury lokalnej mianuje – odpowiednio – Przewodniczący lub Delegat lokalny w porozumieniu z Przeorem i po uprzedniej aprobacie Zwierzchnika lub Delegata Magistralnego i za zgodą Wielkiego Przeora Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej. Liczbę członków Rady wyznacza Przewodniczący lub Delegat lokalny w porozumieniu ze Zwierzchnikiem lub Delegatem Magistralnym i Przeorem. Zadaniem Zwierzchnika lub Delegata Magistralnego, działającego w porozumieniu z Wielkim Przeorem Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej, po wysłuchaniu Rady Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej i za zgodą Prezydium Wielkiego Magisterium – jest powierzenie, na określony czas kierownictwa Sekcją lub Delegaturą lokalną jakiemuś Przedstawicielowi.

Rozdział VI

Zarządzenia ogólne

Art. 47

(Czas pełnienia obowiązków i ich bezpłatność)

1. Zwierzchnik Generalny, Gubernator Generalny, Zastępca Gubernatora, inni Dostojnicy tworzący Wielkie Magisterium, Zwierzchnicy, Wielki Przeor Zwierzchnictwa i Przeorowie – Pomocnicy Zwierzchnictwa, Przewodniczący, Przeor Sekcji i inni członkowie Rady Sekcji, Delegat lokalny i inni członkowie Rady Delegatury lokalnej pełnią obowiązki przez 4 lata i mogą, po upływie tego terminu, być ponownie zatwierdzeni na stanowisku.
2. Delegat Magistralny i Rady Delegatury Magistralnej, Wielki Przeor Delegatury Magistralnej, Przeor Pomocnik Delegatury Magistralnej, członkowie dodatkowi powołani do uczestniczenia w Konsulcie przez Kardynała Wielkiego Mistrza, Przedstawiciel Zwierzchnictwa i Delegatury Magistralnej pełnią obowiązki „ad nutum”.
3. Działalność wykonywana na rzecz Zakonu, wykonywanie obowiązków związanych z urzędami przewidzianymi w niniejszym Statucie, nie jest odpłatna. Konsultantom i kontrolerom rachunków może być wypłacone przez Wielkie Magisterium lub Prezydium pewne wynagrodzenie.
4. Żaden członek Zakonu nie może zajmować stanowiska w wieku przekraczającym 75 lat.

Art. 48

(Odwoływanie ze stanowiska)

1. Instytucja Zwierzchnictwa i Delegatury Magistralnej może być odwołana przez Kardynała Wielkiego Mistrza po wysłuchaniu opinii Wielkiego Magisterium.
2. Instytucja Sekcji i Delegatur lokalnych może być odwołana przez Kardynała Wielkiego Mistrza po wysłuchaniu opinii Prezydium Wielkiego Magisterium.

3. Organa Delegatur Magistralnych oraz Przedstawicielstw Zwierzchnictwa, posiadając charakter czasowy, mogą być rozwiązane, a nominacje na członków Organów w/w Delegatur Magistralnych i Przedstawicielstw Zwierzchnictwa mogą być cofnięte przez Kardynała Wielkiego Mistrza, po wysłuchaniu opinii Prezydium Wielkiego Magisterium.
4. Kardynał Wielki Mistrz może – z poważnych powodów i po wysłuchaniu opinii Wielkiego Magisterium – cofnąć nominacje Zwierzchnikom, rozwiązać Rady Zwierzchnictw oraz cofnąć nominacje jednego lub kilku ich członków, a także nominacje na Przewodniczącego i Delegatów lokalnych.
5. W razie rozwiązania Organów lub odwołania Zwierzchnika lub Delegata Magistralnego, Kardynał Wielki Mistrz, po wysłuchaniu Wielkiego Magisterium, może zaprosić Wielkiego Przeora Zwierzchnictwa lub Delegatury magisterium, lub Przeora – Pomocnika do objęcia tymczasowo obowiązków Zwierzchnika lub Delegata Magistralnego, lub też nominować na czas nieokreślony Przedstawiciela z takimi samymi uprawnieniami jakie posiada Zwierzchnik lub Delegat Magistralny.
6. Zwierzchnik i Delegat Magistralny, w porozumieniu z Wielkim przeorem Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej i po uprzedniej autoryzacji Prezydium Wielkiego Magisterium, mogą – z poważnych powodów – rozwiązać Radę Sekcji lub Radę Delegatury lokalnej i cofnąć nominację jednemu lub kilku członkom Rady Sekcji lub Delegatury lokalnej i mianować – na czas nieokreślony – Przedstawiciela z takimi samymi uprawnieniami, jakie posiada Przewodniczący lub Delegat lokalny.
7. Do odwołania Radców Delegatury lokalnej, uzależnionej od Sekcji, należy wysłuchać też opinii Przewodniczącego Sekcji lub Przedstawiciela.

Art. 49

(Zwolnienie ze stanowiska)

1. W przypadku zwolnienia ze stanowiska – z jakiegokolwiek powodu – Zwierzchnika, Delegata Magistralnego, Przedstawiciela Zwierzchnictwa lub Delegatury magistralnej, poszczególni członkowie odpowiednich Rad pełnią obowiązki tracąc automatycznie prawo do nominacji na nowego Zwierzchnika lub Delegata Magistralnego, ale w oparciu o propozycję wyżej wspomnianych mogą nadal pełnić funkcję. O takim zatwierdzeniu wydaje postanowienie Kardynał Wielki Mistrz wraz z Prezydium Wielkiego Magisterium.
2. W przypadku zwolnienia ze stanowiska – z jakiegokolwiek powodu – Przewodniczącego Sekcji lub Delegata lokalnego, poszczególni członkowie odpowiednich Rad pełnią obowiązki, tracąc automatycznie prawo do nominacji na nowego Przewodniczącego Sekcji lub Delegata lokalnego, ale w oparciu o propozycje wyżej wspomnianych mogą nadal pełnić takie obowiązki. Postanowienie o tym wydaje Kardynał Wielki Mistrz wraz z Prezydium Wielkiego Magisterium.

Art. 50

(Dostojnicy honorowi)

Kardynał Wielki Mistrz, po wysłuchaniu opinii Wielkiego Magisterium, może nadać honorowy tytuł piastowanego urzędu tym Dostojnikom Zakonu, którzy szczególnie zasłużyli się na danym stanowisku i równocześnie pozwolić im, w wyjątkowych przypadkach, na zachowanie tytułu „Ekscelencja”.

Art. 51

(Zarządzenia dyscyplinarne)

Kardynał Wielki Mistrz, po wysłuchaniu opinii Wielkiego Magisterium lub jego Prezydium, bezpośrednio lub w oparciu o propozycję Wielkiego Magisterium lub jego Prezydium, albo odpowiednich Zwierzchnictw lub Delegatur Magistralnych ma prawo wydawać – po odpowiednich dochodzeniach – zarządzenia dotyczące eliminacji z przynależności do Zakonu lub pozbawienia stanowiska lub zawieszenia czasowego w wykonywaniu działalności oraz ma prawo wydawać zarządzenia pisemne lub ustne o odwołaniu. Ilekroć okoliczności będą wymagały zasięgnięcia rady

Kardynała Wielkiego Mistrza, nie ma obowiązku komunikowania nikomu motywów, jakimi się kierował wydając jakieś zarządzenie.

Art. 52

(Odznaki heraldyczne – stroje i odznaczenia)

1. Odznaki heraldyczne Zakonu, opis i stosowanie stroju oraz odznaczeń są wymienione z Załączniku II.
2. Dyspozycje zawarte w w/w załączniku mogą być modyfikowane albo na posiedzeniu redakcji Regulaminu ogólnego, albo postanowieniami Wielkiego Magisterium, kierującego się wytycznymi Kardynała Wielkiego Mistrza.

Art. 53

(Regulamin ogólny)

1. Kardynał Wielki Mistrz ma prawo, po wysłuchaniu Wielkiego magisterium, ogłaszać regulaminowe zasady uzupełniające niniejszy Statut oraz zarządzenia normatywne, dotyczące Ceremonii lub Inwestytur, w zakresie cech charakterystycznych i stosowania herbów: Zakonu, Kardynała Wielkiego Mistrza, Wielkiego Magisterium, Zwierzchnictw lub Delegatur Magistralnych, Sekcji i Delegatur lokalnych oraz o zakresie stosowania symboli w odznaczeniach, oznakach Zakonu a także w zakresie podawania cech charakterystycznych i używania płaszczy, peleryn, mundurów i odznaczeń zgodnie z różnymi klasami i różnymi stopniami.
2. każde Zwierzchnictwo ma prawo redagowania własnego Regulaminu, który nie może kontrastować z niniejszym Statutem i który powinien być wcześniej przedstawiony do zatwierdzenia Wielkiemu Magisterium.

Art. 54

(Zarządzenia końcowe)

Choć niniejszy Statut zostanie przetłumaczony na różne języki, tekst w języku włoskim jest jedynym autentycznym i posiada wartość oficjalną.

Załącznik A

Przyjęcia i promocje – Stopnie Kawalerskie

Art. 1

(Procedura przyjęć i promocji)

1. Należy rozważać nominacje i promocje uwzględniając sytuację Zwierzchnictwa lub Delegatury magistralnej w każdym państwie, a zwłaszcza uwzględniając stopień działalności charytatywnej, jaką Współbracia są w stanie rozwijać na rzecz Dzieła Ziemi Świętej.
2. Członkowie Zakonu, ze względu na wyższe zadania Instytucji, powinni być wybierani spośród osób, które świadome celów i mające już pewne doświadczenie, dały już dowód przykładowego życia i dojrzałości w innych dziedzinach działania, ale aby być przyjęte do Zakonu jako Kawalerowie powinny mieć ukończone 25 lat.
3. Do podań o przyjęcie i o promocję należy dołączyć następujące dokumenty:

a. o przyjęcie:

- metrykę chrztu i - dla żonatych – także zaświadczenie o ślubie kościelnym
- życiorys (z adresem zamieszkania i pracy).

Poza tym Zwierzchnictwo lub Delegatura Magistralna dołączy dla Wielkiego Magisterium:

- zaświadczenie Proboszcza
- zezwolenie Ordynariusza (nihil obstat)
- świadectwo o zasługach na rzecz Ziemi Świętej

b. o promocje:

- zgoda Wielkiego Przeora Zwierzchnictwa, który powinien o tym poinformować Ordynariusza i otrzymać jej potwierdzenia na piśmie
  - zaświadczenie o ślubie kościelnym, jeśli małżeństwo zostało zawarte po przyjęciu do Zakonu
  - świadectwo o kolejnych zasługach dla Ziemi Świętej, dokonywanych po przyjęciu lub po ostatniej promocji.
4. Dokumenty w sprawie przyjęcia lub promocji, zanim zostaną zaopiniowane przez Komisję do badania nominacji i promocji oraz przez Prezydium, musi zbadać i sprawdzić kanclerz zakonu.

Art. 2

(Przyznawanie stopni kawalerskich)

1. Klasa Kawalerów naszyjnika i Dam Naszyjnika. W Zakonie klasa Kawalerów naszyjnika i Dam Naszyjnika posiada najwyższy stopień. Naszyjnik jest przeznaczony najdostojniejszym osobom duchownym lub świeckim, w przypadkach całkowicie wyjątkowych. Prawnie przysługuje Kardynałowi Wielkiemu Mistrzowi i Łacińskiemu Patriarsze Jerozolimy.
2. Klasa Kawalerów
  - a. Kawalerowie
Są wybierani spośród osób głęboko religijnych i praktykujących wiarę katolicką, o nieskazitelnej postawie moralnej, które szczególnie zasłużyły się na rzecz Dzieła i Instytucji Katolickich w Ziemi Świętej oraz na rzecz Zakonu. Kawalerami Grobu Bożego mogą być mianowane także osoby duchowne, które pełnią obowiązki duchowe i religijne w obrębie Zakonu i dla Dzieła Katolickiego w Ziemi Świętej.
  - b. Komandorzy
Stopień Komandora z reguły jest nadawany kanonikom Patriarchalnej Kapituły Bazyliki Grobu Bożego w Jerozolimie, Protonotariuszom Apostolskim i innym Przedstawicielom wysokich godności w Kościele oraz znacznym osobistościom cywilnym i wojskowym, którzy osiągnęli zasługi na rzecz Zakonu i Dzieła Ziemi Świętej, a także – z reguły – Kawalerom Grobu Bożego, którzy ponownie zasłużyli się dla Zakonu i w/w Dzieła.
  - c. Komandorzy z Gwiazdą lub Wielcy Urzędnicy.
Ten stopień przysługuje z reguły Arcybiskupom i Biskupom Ordynariuszom lub Tytularnym, a także członkom Zakonu, z reguły już wcześniej odznaczonym Komandorią, którzy ponownie położyli zasługi.
  - d. Kawalerowie Wielkiego Krzyża
Ten stopień jest nadawany Kardynałom i najwyższym Osobistościom cywilnym i wojskowym, którzy w specjalny i istotny sposób zasłużyli się dla Zakonu i Dzieła Ziemi Świętej, a także członkom Zakonu z reguły już odznaczonym Komandorią z Gwiazdą, którzy ponownie i w sposób niezwykły położyli zasługi.
3. Klasa Dam
  - a. Damy
Są wybierane spośród osób o głęboko praktykowanej wierze katolickiej, o nieposzlakowanej postawie moralnej, które posiadają szczególne zasługi na rzecz Zakonu, Dzieła oraz Instytucji Katolickich w Ziemi Świętej.
  - b. Dama Komandor
Komandoria może być nadawana w uznaniu wyjątkowych zasług dla Zakonu i z reguły drogą promocji Damom Zakonu, które dokonały kolejnych zasług dla Zakonu i jego Dzieła.
  - c. Dama Komandor z Gwiazdą.
Ten stopień jest z reguły nadawany drogą promocji Damom Komandorskim za kolejne ich zasługi.
  - d. Dama Wielkiego Krzyża. Stopień nadawany żonom Osobistości piastujących najwyższą godność, jeśli tylko są praktykującymi katoliczkami lub – drogą promocji – Damom Zakonu, z reguły już odznaczonym Komandorią z Gwiazdą, które ponownie i wyjątkowo zasłużyły się dla Zakonu i jego dążeń.

Załącznik B

Zarządzanie finansami i budżet

Art. 1

(Majątek i zarządzanie finansami)

1. Wielkie Magisterium pod kierunkiem Kardynała Wielkiego Mistrza i częściowo pod kierunkiem swego Prezydium administruje:
  - a. majątkiem Zakonu;
  - b. tradycyjnymi ofiarami, składanymi przy okazji nominacji i promocji i przeznacza je na rzecz Dzieła w Ziemi Świętej;
  - c. ofiarami składanymi z jakiegokolwiek tytułu, a zwłaszcza:
    - na rzecz Dzieła w Ziemi Świętej nie przeznaczonymi na konkretny cel przez ofiarodawcę i przeznacza je na rzecz Dzieła w Ziemi Świętej zgodnie z potrzebami i możliwościami dysponowania finansami przez Dzieło Ziemi Świętej;
    - na rzecz Dzieła w Ziemi Świętej przeznaczonymi na konkretny cel przez ofiarodawców i przekazuje je zgodnie z intencją przez nich wyrażoną, przesyłając bezzwłocznie adresatom.
2. W administrowaniu centralnym Zakon:
  - a. jest zobowiązany utrzymywać jakąś kwotę rezerwową na nieprzewidziane wydatki w Ziemi Świętej, na administrowanie Zakonem oraz na konserwację, utrzymanie i zabezpieczenie majątku;
  - b. nie powinien zajmować się osobami lub działaniem nie związanym z Ziemią Świętą.
3. Ewentualne ofiary na określone Dzieła, które mają być realizowane w Ziemi Świętej, będą przez Wielkie Magisterium lub przez Prezydium wykorzystywane zgodnie ze wskazanym przeznaczeniem, uzgodnionym z Kardynałem Wielkim Mistrzem, po uprzedniej konsultacji – w razie potrzeby – z komisją powołaną w celu programowania Dzieła w Ziemi Świętej. Z takiego postępowania nie są w jakikolwiek sposób wyłączone bezpośrednie kontakty Zwierzchnictw z Ziemią Świętą, jednakże nie godzi to w potrzeby uznane za priorytetowe i potrzeby uzgodnione i kontrolowane przez Kardynała Wielkiego Mistrza i Wielkie Magisterium.

Art. 2

(Budżet i postępowania administracyjne)

Budżet Zakonu jest przewidziany na rok budżetowy i redagują go dwie Sekcje:

- a. pierwsza zajmuje się składkami i ofiarami przysyłanymi do Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej oraz przez współbraci na rzecz Dzieła w Ziemi Świętej zarówno na cele ogólne jak i na cele specjalne;
- b. druga zajmująca się dochodami własnymi i wydatkami na sprawowanie działalności Wielkiego Magisterium.

Dodatek I

Łaski duchowe przyznane przez Papieży
Zakonowi Rycerskiemu Grobu Bożego w Jerozolimie

Święta Penitencjaria Apostolska

Ojciec Święty

Moderator duchowy Zakonu Rycerskiego Grobu Bożego w Jerozolimie ----- uprzejmie prosi, aby – zgodnie z normą Konstytucji Apostolskiej „Indulgentiarum doctrina” z dnia 1 stycznia 1967 roku nr 4 – uznać odpusty udzielone przez Stolicę Świętą członkom wyżej wymienionego Zakonu.
I Bóg, itd.

Dnia 23 września 1967 roku

Święta Penitencjaria mocą specjalnych Uprawnień Apostolskich łaskawie udziela Odpustu zupełnego, o jaki ubiegali się wspomniani Kawalerowie, jeśli tylko dopełniwszy zwykłych warunków zgodnie ze zwyczajem (spowiedź, komunია św. i modlitwa w intencji Papieża) zgłoszą lub odnowią, przynajmniej prywatnie, obietnicę wiernego zachowania Statutów Stowarzyszenia:

1. w dniu wstąpienia
2. w święta:
  - Najświętszej Maryi Panny Królowej Palestyny (22 VIII)
  - Podwyższenia krzyża (14 IX)
  - Św. Papieża Piusa X (21 VIII)
  - Św. Heleny (18 VIII)

Niech niniejsze pismo obowiązuje na stałe bez jakiegokolwiek innego Pisma Apostolskiego w formie breve. Bez względu na jakiegokolwiek inne przeszkody.

Z POLECENIA JEGO EMINENCJI

Dodatek II

Odnaki heraldyczne, priorytety, stroje i godła Zakonu

Rozdział I

Odnaki heraldyczne i priorytety

Krzyż Gotfryda

Krzyż posiadający poprzeczkę na skraju każdego ramienia nazywa się krzyżem wzmocnionym. W czasach Krucjat krzyż wzmocniony, z dodatkowymi krzyżykami na czterech rogach, stał się znakiem wyróżniającym i emblematem Zakonu Grobu Bożego. Był nazywany Krzyżem Jerozolimskim lub Krzyżem Gotfryda z Bouillon, ponieważ według tradycji on pierwszy go nosił jako zdobywca Jerozolimy. Stosowano też nazwę: Krzyż pięciokrotny, gdyż przypomina pięć ran Chrystusa, a czerwona emalia, godło Kawalerów, jest pobożnym przypomnieniem krwi wylanej na Kalwarii; natomiast Krzyż ze złota (herb królestwa Jerozolimy, Palestyny, królestwa Cypru) jest symbolem nie wymiernej wartości Cierpienia Jezusa. W dawnym Statucie Zakonu Rycerskiego Grobu Bożego w Jerozolimie (1099) wydanym przez Antonio Regnaulta w Lionie, w 1573 roku, art. 3 podaje: „ponadto, dla uczczenia Drogi Krzyżowej Naszego Pana Jezusa Chrystusa i z szacunku dla Ojca Świętego i Stolicy Apostolskiej, ze względu na posłuszeństwo Zastępcy Bożemu na ziemi, a także Biskupom wielkiego miasta Rzymu, pokornie przybraliśmy jako odznakę te „Święte Krzyże”, które przypięliśmy sobie i naszym żołnierzom na cześć pięciu ran Naszego Pana Jezusa Chrystusa, by zgodniej występować przeciw niewierzącym oraz by wyróżniano nas i nasz chrześcijański lud, tak żywy jak i umarły, w krajach zamieszkałych przez niewierzących. Ponadto przewidzieliśmy i postanowiliśmy założyć Zakon Grobu Bożego w naszym mieście Jerozolimie z racji czci i szacunku dla Zmartwychwstania Pańskiego, a do naszego imienia chrześcijańskiego dodaliśmy godność Prymasa Wspomnianego Zakonu, bo chcieliśmy, aby wspomniane czerwone Krzyże – przypominające rany zadane Naszemu Panu Jezusowi Chrystusowi – były noszone przez Kawalerów Zakonu. Wielu rycerzy odznaczyliśmy, aby wyróżniając się tymi Krzyżami mogli być przez nas rozpoznawani i przez niewierzących, w razie gdyby odłączyli się od oddziału lub nie mieli możliwości pozostać w służbie wojskowej”.

Art. 1

(Herb i pieczęć)

1. Opierając się na dawnej tradycji, Zakon posiadał herb – przyznany przez Łacińskie Królestwo Jerozolimy – ze srebra ze złotym Krzyżem Jerozolimskim i emaliowanym w kolorze krwistoczerwonym. Złoty szyszak, w górnej części opleciony Cierniową Koroną Naszego Pana Jezusa Chrystusa, w miejscu klejnotu ma umieszczony globus ziemski, a na jego

szczyt – krzyż; na bokach hełmu znajdują się dwie srebrne chorągwie z purpurowym Krzyżem Jerozolimskim pośrodku. Trzymający: dwa Anioły w czerwonych dalmatykach; jeden (po prawej) trzyma chorągiew z narysowanym krzyżem, drugi (po lewej) laskę pielgrzyma i muszlę. Motto: „Deus lo vult” – w stylu kapituły rzymskiej na bandzie rozszczepionej na końcach.

2. Pieczęć Zakonu owalna, otoczona w części brzegowej Koroną Cierniową Naszego Pana Jezusa Chrystusa, przedstawia wyklepaną w srebrze lub odcisniętą w wosku postać Chrystusa Zmartwychwstałego z Grobu.

Art. 2

(Herb Kardynała Wielkiego Mistrza)

Tarcza Kardynała Wielkiego Mistrza, podzielona zgodnie z kształtem krzyża, ma mieć naprzemiennie herb własny z Krzyżami Zakonu: na srebrnym polu Krzyż ze złota emaliowany purpurą; nad tarczą – czerwony kapelusz i labry schodzące z Korony Cierniowej osadzonej na klejnocie. Wokół tarczy – Naszyjnik Zakonu.

Kardynał Wielki Mistrz w swoim herbie posiada wstęgę z Krzyżem Zakonu.

Art. 3

(Przywileje heraldyczne)

Arcybiskupi, Biskupi i Prałaci posiadający przywileje heraldyczne oraz Kawalerowie, którym przyznano tytuł szlachecki mogą:

- a. Osoby duchowne – posługiwać się własnym herbem z Krzyżem Jerozolimskim;
- b. Osoby świeckie – mogą kłaść własną tarczę herbową na Krzyż Zakonu; jest to przywilej nie do przekazywania.

Także damy posiadające tytuł szlachecki mogą kłaść własną tarczę herbową na Krzyż Zakonu.

Kawalerowie i Damy z tytułem szlacheckim, posiadający własny herb, mogą zawieszać sobie Krzyż Zakonu pod spiczem tarczy:

- kawalerowie z czarnym węzłem;
- Komandorzy – zawieszony na czarnej tasiemce kończącej się u podstawy tarczy;
- Komandorzy z Gwiazdą – z trofeum zwisającym na czarnej tasiemce zaczepionej na bokach tarczy;
- Kawalerowie Wielkiego Krzyża przewiążą tarczę herbową tasiemką Zakonu, z której zwisać będzie Krzyż z trofeum;
- Kawalerowie Naszyjnika, członkowie Wielkiego Magisterium, Zwierzchnicy pełniący obowiązki i honorowi oraz Wielcy Przeorowie mogą posługiwać się Krzyżem Jerozolimskim z przewiązaniem skrzyżowanym po prawej stronie.

Patriarcha Wielki Przeor i Asesor posiadają wstęgę z Krzyżem Zakonu. Kawalerowie i Damy, nie posiadający własnego herbu, mają prawo przypinać sobie Krzyż Zakonu.

Art. 4

(Wykaz przywilejów pierwszeństwa)

Przywilej pierwszeństwa wśród członków pełniących szczególne obowiązki w Zakonie przysługują:

1. Kardynałowi Wielkiemu Mistrzowi
2. Patriarsze Wielkiemu Przeorowi
3. Asesorowi
4. Zwierzchnikowi Generalnemu
5. Gubernatorowi Generalnemu
6. Zastępcom Gubernatora Generalnego
7. Kanclerzowi Zakonu
8. Ceremoniarzowi Zakonu
9. Innym członkom Wielkiemu Magisterium
10. Innym członkom Konsulty
11. Zwierzchnikom
12. Wielkim Przeorom Zwierzchnictwa

13. Przedstawicielom Zwierzchnictwa
14. Delegatom Magistralnym
15. Wielkim Przeorom Delegatury Magistralnej
16. Przedstawicielom Delegatury Magistralnej
17. Przeorom – Pomocnikom Zwierzchnictw lub Delegatur Magistralnych
18. Przewodniczącym Sekcji
19. Przeorom Sekcji
20. Delegatom lokalnym
21. Przeorom Delegatury lokalnej

W przypadku równości stanowisk i stopni, przywilej pierwszeństwa przysługuje osobie, która wcześniej otrzymała nominację na dane stanowisko.

Rozdział II

Stroje i insygnia

Art.5

(Stroje i dystynkcje)

1. Mundur już nie obowiązuje

Niezmienione pozostaje natomiast używanie płaszcza i nakrycia głowy, których fason precyzują niżej wymienione punkty.

2. Płaszcz, krojony z pełnego koła, z białego płótna w odcieniu kości słoniowej, sięgający w długości na 10 cm poniżej kolan, z białym aksamitnym kołnierzem oblamowanym białą tasiemką, ma haftowany na białej satynie szkarłatny Krzyż Gotfryda z Bouillon (25 centymetrowy) i umieszczony na środku części piersiowej.

Płaszcz powinien być nakładany bez dwurożnego kapelusza na frak, z odznaczeniami, lub bez odznaczeń na ciemny garnitur, zależnie od okoliczności.

W jednym i drugim przypadku Kawaler może nosić beret z czarnego aksamitu, z odznaczeniami danej klasy, sprecyzowanymi w punkcie 3.

Podczas religijnych uroczystości i w czasie innych Ceremonii, Zwierzchnik Generalny, Gubernator, Zastępca Gubernatora, Członkowie Wielkiego Magisterium, Zwierzchnicy aktualnie pełniący obowiązki oraz honorowi, mogą nosić płaszcz kapitulny, z białego płótna krojony z pełnego koła, długi aż do ziemi, posiadający wywinięty kołnierz i pod lewym ramieniem szkarłatny Krzyż Gotfryda o wielkości identycznej jak krzyż na płaszczech stroju oraz na szyi gruby złoty sznur z frędzlami również złotymi oraz ruchomą klamerką, sięgającą niemal do połowy płaszcza. Płaszcz zapina się z przodu na długość 50 cm od linii kołnierza.

Do kapitulnego płaszcza nosi się beret z czarnego aksamitu z odznaczeniami danej klasy.

3. Beret z czarnego aksamitu ma kształt okrągłej czapki, po prawej stronie podtrzymywanej opaską z tego samego aksamitu, na prawym rąbku podniesioną i wymodelowaną tak, iż obraca się wokół toczka, a po lewej opada do poziomu 4 cm.

Na wypukłości dwunastocentymetrowej opaski przypina się odznakę z następującymi dystynkcjami klas:

Kawaler – szkarłatny Krzyż Gotfryda z Bouillon na srebrnej tarczy herbowej (wymiary tarczy 40 mm x 37,5 mm)

Komandor – szkarłatny Krzyż Gotfryda z Bouillon na srebrnej tarczy herbowej na taśmie z czarnego aksamitu (7,5 cm) obrzeżonej dwoma sznurkami haftowanymi złotem (3 mm).

Komandor z Gwiazdą (Wielki Urzędnik) – szkarłatny Krzyż Gotfryda z Bouillon na srebrnej tarczy herbowej, na taśmie z czarnego aksamitu (7,5 cm) obrzeżonej dwoma sznurkami złotem (3 mm) haftowanymi.

Kawaler Wielkiego Krzyża - szkarłatny Krzyż Gotfryda z Bouillon na srebrnej tarczy, czarnej aksamitnej taśmie obrzeżonej sznurem haftowanym złotem (3 mm).
Tarcza herbowa jest oblamowana wieńcem z Krzewu Cierniowego.

Art. 6
(Insygnia Zakonu)

1. Zgodnie z dawnym zwyczajem, godłem Zakonu jest Krzyż nazywany imieniem Gotfryda z Bouillon czyli Krzyż wzmocniony, emaliowany w kolorze krwistoczerwonym, z dołączonymi czterema złotymi krzyżami w każdym z czterech pól i również emaliowanymi w tym samym kolorze.

Krzyż powinien zwisać z pasa z jedwabnej mory w kolorze czarnym.

2. Odznaki trzech klas posiadają następujące cechy:

a. Kawalerowie i Damy Naszyjnika

Kawalerowie Naszyjnika mają Naszyjnik odpinany, składający się z siedmiu powtarzających się części złożonych z dwu prostokątnych płytek ze złota, na których widnieje dewiza: „Deus lo vult”, oraz jednej płytki okrągłej z emaliowanym czerwonym Krzyżem Jerozolimskim (w sumie jest 6 płytek z Krzyżami). Z Naszyjnika zwisa Trofeum, a z niego – Krzyż Gotfryda z Bouillon emaliowany na czerwono. W środkowej części Krzyża – złota płaskorzeźba postaci Chrystusa Zmartwychwstałego z Grobu, otoczonego girlandą ze złotych liści, emaliowaną w kolorze zielonym, oraz Gwiazda.

Gwiazda zbudowana jest ze srebrnych promieni, o długości 8,5 cm opartych na czterocentymetrowym krążku ze złota, na którym umieszczony jest, na tle emaliowanym na biało, Krzyż Jerozolimski czerwony, emaliowany ze złotą płaskorzeźbą postaci Chrystusa Zmartwychwstałego z Grobu i otoczony girlandą z liści winnej latorośli ze złota i emaliowaną na zielono.

Damy Naszyjnika mają Naszyjnik taki sam jak Kawalerowie Naszyjnika, ale z kokardą zastępującą Trofeum, oraz Gwiazdę

Gwiazda – taka sama jak dla Kawalerów Naszyjnika – gdzie, w Naszyjniku, kokarda zastępuje Trofeum.

b. Kawalerowie Wielkiego Krzyża otrzymują:

Krzyż Gotfryda z Bouillon, 5-centymetrowy, emaliowany na czerwono, uwieszony na Trofeum, z przewieszonym przez ramię dziesięciocentymetrowym pasem z jedwabnej czarnej mory, który sięga od prawego ramienia do lewego boku, oraz Gwiazdę.

Gwiazda zbudowana ze srebrnych promieni o 8,5 centymetra, wspartych na pięciocentymetrowym Krzyżu Gotfryda, emaliowanego na czerwono.

Komandorzy z Gwiazdą mają pięciocentymetrowy Krzyż Gotfryda, emaliowany na czerwono, z którego zwisa Trofeum, oraz Gwiazdę.

Gwiazda taka sama jak u Kawalerów Naszyjnika, bez postaci Chrystusa Zmartwychwstałego z Grobu.

Komandorzy mają pięciocentymetrowy Krzyż Gotfryda, emaliowany na czerwono, który zwisa z Trofeum.

Kawalerowie – 3,5-centymetrowy Krzyż Gotfryda, emaliowany na czerwono, który zwisa z Trofeum.

c. Damy Wielkiego Krzyża mają 5-centymetrowy Krzyż Gotfryda z Bouillon, czerwony, emaliowany, uwieszony na kokardzie i 10-centymetrowy pas z jedwabnej czarnej mory przewieszony od prawego ramienia do lewego boku, oraz Gwiazdę.

Gwiazda taka sama jak u Komadorów z Gwiazdą.

Damy Komandorowie z Gwiazdą – 5-centymetrowy Krzyż Gotfryda, czerwony, emaliowany, przypięty do kokardy, oraz Gwiazdę.

Damy Komandorskie – Krzyż Gotfryda 5-centymetrowy, emaliowany na czerwono, przypinany na kokardzie.

Damy – 3,5-centymetrowy Krzyż Gotfryda, czerwony, emaliowany, przypinany na kokardzie.

3. Pas Zakonu – z jedwabnej mory w kolorze czarnym; z pasa na okrągłym pierścieniu zwisa Krzyż Gotfryda – u Komandorów z Gwiazdą i u Komandorów jest 5-centymetrowy, a u Kawalerów – 3,5-centymetrowy. Gwiazdę przypina się na lewej piersi.

Można nosić w klapie (marynarki) rozety odpowiedniego stopnia.

4. Cechy charakterystyczne i wymiary insygniów Zakonów podane są na Rysunku 4 i 5 i załączone do niniejszego Dodatku

Art. 7

(Pelerynka dla osób duchownych)

Księża – członkowie Zakonu – mogą stosować rakiety z czarnymi mankietami, chyba że z innego powodu przysługują im mankiety fioletowe lub karmazynowe – i wełnianą pelerynkę w kolorze białym, normalnego rozmiaru, ze szkarłatnym Krzyżem Gotfryda z Bouillon na lewym ramieniu (20 x 20 cm).

Mogą nosić płaszcz, nie nakładając pelerynki.

W każdym przypadku noszą insygnia własnego stopnia na piersi i/lub na szyi, na sutannie lub na pelerynce.

Art. 8

(Stosowanie oficjalnego stroju)

Kawalerowie nie mogą zakładać stroju oficjalnego, ani nawet samej pelerynki, w czasie publicznych wystąpień i ceremonii, nie otrzymawszy wcześniej pozwolenia odpowiedniego Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej, albo Zwierzchnictwa lub Delegatury Magistralnej miejsca, gdzie odbywa się uroczystość lub ceremonia.

Ta sama zasada używania płaszcza Zakonnego obowiązuje Damy.

Art. 9

(Odznaczenia za zasługi)

1. Krzyż zasługi składa się z Krzyża wzmocnionego, ze złota, emaliowanego na czerwono, ze złotą Koroną Cierniową przechodzącą przez ramiona Krzyża.

Pas z białego jedwabiu jest podzielony trzema podłużnymi czerwonymi pasami; kolor biały jest w tym samym odcinku co płaszcz, a czerwony w odcieniu Krzyży, które zdobią płaszcz.

2. Insygnia poszczególnych klas posiadają następujące cechy:

- Krzyż za Zasługi dla Grobu Bożego w Jerozolimie 5-centymetrowy nosi się zwieszony na szyi na taśmie 4,5 cm.
- Krzyż ze srebrną Gwiazdą za Zasługi dla Grobu Bożego w Jerozolimie: 5,2-centymetrowy nosi się na szyi na 4,5 cm taśmie.

Gwiazda promienista, srebrna, 7,2 cm z nałożoną na nią 3,5 cm Krzyżem

- Krzyż ze złotą Gwiazdą za Zasługi dla Grobu Bożego w Jerozolimie: 6,4 centymetrowy zawieszony na jedwabnej kokardzie o długości 10 cm z pasem, który nosi się przewieszony od prawego ramienia do lewego boku.

Gwiazda promienista srebrna, 8,5 cm z nałożonym na nią 5,2 cm Krzyżem.

Gwiazdę nosi się na lewej piersi.

Art. 10

(Oznaki specjalnym dystynkcji)

a. Palmo Jerozolimiska (złota, srebrna i brązowa)

Palma Zakonu (4 cm x 4 cm) posiada na awersie Krzyż Gotfryda z Bouillon na tarczy herbowej złotej, srebrnej lub brązowej, z umieszczonym u góry mottem: „Deus lo vult”, obrzeżonej dwiema Palmami ekliptycznymi, jedna z gałązkami oliwnymi, druga z jagodami wawrzynu, obie emaliowane na zielono.

Na rewersie – wycięty napis: „Palma Equestris Ordinis Sepulcri Hierosolymitani”.

Osoby odznaczone Palmą Zakonu noszą Palmę na piersi zawieszoną na 3,5 centymetrowej taśmie z czarnej jedwabnej mory.

b. Muszla Pielgrzyna (4 x 4,5 cm) jest specjalną odznaką przedstawiającą Muszlę ze srebra, z otwartą frontalnie konchą, a w jej środku umieszczony jest 2 centymetrowy Krzyż Gotfryda z Bouillon, emaliowany na czerwono, oblamowany złotem.

Art. 11

(Sztandary Zakonu)

1. Sztandar Zakonu

Godłem Zakonu jest proporzec z białego płótna przypiętego do czerwonego drzewca z umieszczonym na górze Trofeum. Płótno o wymiarach 1,80 x 2,10 m jest przymocowane do poprzecznego drzewca paskami przypominającymi krenelaż. Z dolnego drzewca zwisa szereg paszków o długości 0,40 m w kolorach i herbach danych Zwierzchnictw Zakonu. W centralnym punkcie awersu sztandaru znajduje się postać Chrystusa Zmartwychwstałego z Grobu niosącego Proporzec z nakreślonym Krzyżem.

Na progu pustego Grobu – rozpostarta na girlandzie wstęga z dewizą pisaną gotykiem: „Deus lo vult”.

Postać Chrystusa Zmartwychwstałego zamknięta po bokach ozdobnym motywem przeplatany Krzyżami Gotfryda z Bouillon i Cierniowymi Koronami. Z gałek górnego poprzecznego drzewca zwisają pasy Zakonu z jedwabnej czarnej mory.

Na rewersie Sztandaru, w środkowej części, znajduje się Krzyż Gotfryda z Bouillon.

Sztandar jest przechowywany w siedzibie Zakonu w Rzymie.

Decyzję o jego używaniu wydaje Kardynał Wielki Mistrz.

2. Chorągiew Zwierzchnictw

Godłem Zwierzchnictw Zakonu jest Chorągiew z białego jedwabiu osadzona na czerwonym drzewcu zakończonym u góry Trofeum. Materiał o wymiarach 0,80 x 2,40 m zakończony w szpic ma na awersie postać Chrystusa Zmartwychwstałego z Grobu, niosącego Proporzec z narysowanym Krzyżem i, u dołu, wstęgę z dewizą: „Deus lo vult”, która może być także przetłumaczona na język danej narodowości. Z gałek poprzecznego drzewca zwisają pasy: po

prawej – pas Zakonu z czarnej jedwabnej mory, po lewej – pas w kolorach narodowości danego Zwierzchnictwa. Na rewersie Chorągwi - Krzyż Gotfryda z Bouillon.

Chorągiew jest przechowywana w siedzibie Zwierzchnictwa i dysponuje nią Zwierzchnik.

3. Godła Sekcji

Godłem Sekcji jest Proporzec z białego jedwabiu osadzonego na czerwonym drzewcu, zakończonym u góry Trofeum.

Na awersie tkaniny o rozmiarach 0,60 x 0,60 m, a z rozwidlenia sięgającej do 0,80, widnieje Krzyż Gotfryda z Bouillon.

Na rewersie widnieje herb lub kolory Regionu.

Z drzewca Proporca zwisają połączone pasy Zakonu i Regionu.

Proporzec jest przechowywany w siedzibie Sekcji i dysponuje nim Przewodniczący.

Źródło: www.oessh.opoka.net.pl